

Pred Maistrovo rojstno hišo na Glavnem trgu v središču Kamnika (foto: Zora Slivnik Pavlin, april 2022).

Pogled na kamniške strehe s Starega gradu nad Kamnikom (foto: Zora Slivnik Pavlin, april 2022).

MURKOVANJE V KAMNIKU ALI KAKO JE ZABAVLJICA O KAMNIŠKIH PURGARJIH POVEZALA EKSKURZIJO V KAMNIK S SLOVESNO PODELITVIJO MURKOVE NAGRADE, PRIZNANJA IN LISTIN

Preučevalci življenjskih praks in izročila, povezani v Slovensko etnološko društvo, smo v povezavi s stanovsko Murkovo nagrado z leti ustvarili posebne, za društvo prepoznavne navade. Te navade slovenske etnologe in etnologinje na poseben način povezujejo s premisleki in predstavami vidnih in nevidnih prostranstev njihovih raziskav: člane vabijo k pregledu dosežkov njihovih stanovskih kolegov ali sopotnikov ter k izboru Murkovih nagrajencev, nagrajence pa zavezujejo k predstavitvi njihovega dela in popotovanju v prostore njihovega raziskovanja. Ena takšnih predstavitev je bila 22. aprila 2022 v Kamniku, v mestu pomembnih raziskovalnih izzivov, povezanih z razlogi za Murkovo nagrado za leto 2020.

Časovni zamik, ki ga je povzročila samovolja pandemije, je namesto jeseni izbral pomlad in člani društva so se z vlakom iz Ljubljane pripeljali v lep, topel in dolg sončen dan. Zgodbe prepletanj etnologije in folkloristike, prepoznavne v nagradi, smo začeli v samem središču nekdanjega liberalnega meščanstva, v Kavarni Veronika. V gostinskih prostorih poslopja nekdanje Narodne čitalnice v Kamniku so udeleženci ekskurzije začutili zgodbo o soočanjih mestne gospode in podjetnikov iz okolice, ki ne

glede na svoje premoženje niso smeli v »ekstra sobo« te simbolno poudarjene kavarne.

Nadaljnje spoznavanje Kamnika je člane društva po tesnih mestnih ulicah vodilo v njegovo oddaljeno preteklost. V njej se nismo mudili le ob zgodbah razkrivanja življenja in kulture kamniškega meščanstva, temveč tudi ob sledih nekdanje veličine srednjeveškega mesta in zatona njegove slave. Z ogledom nekaterih nemih prič pretekle moči Kamnika, ki ga je nadgradil še pogled z Malega gradu, so se gostje soočili tudi z mitološkim izročilom mesta in okolice: vstopili so v svet pričevanj o kamniškem jezeru in v razkrivanje njihovih materialnih in družbenih ozadij. Z zgodbami in predstavitvijo raziskovalne resničnosti, ki je sledila in še sledi mitološkemu odzvenom in izročilu kamniške preteklosti, se je ekskurzija po postanku v zapriški gostilni iztekla v prostorih Medobčinskega muzeja Kamnik. Spoznavanje izročila in kulture Kamnika in njegove okolice se je zaključilo s predstavitvijo razstav, za katero je poskrbelo vodstvo muzeja.

Slavnostna prireditev, ki je sledila, je s podelitvijo Murkove nagrade, priznanj in Murkovih listin nagradila žetev in trgatav preteklega leta. Ob nenačrtovani odsot-

* Marija Klobčar, dr. etnologije, docentka za folkloristiko in primerjalno mitologijo, višja znanstvena sodelavka, ZRC SAZU, Glasbenonarodopisni inštitut; marija.klobcar@zrc-sazu.si.

Udeleženci ekskurzije na Starem gradu poslušajo razlago Marije Klobčar (foto: Zora Slivnik Pavlin, april 2022).

nosti kamniškega župana, ki je prireditev podprl, so jo s pozdravnimi govori pospremili Alenka Černelič Krošelj, predsednica Slovenskega etnološkega društva, mag. Zora Torkar, direktorica Medobčinskega muzeja Kamnik, in dr. Mojca Kovačič, predstojnica Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Z besedo jo je povezal Tone Ftičar, s pesmijo pa Ljudski pevci iz Tuhinjske doline. Dr. Marko Terseglav, predsednik komisije za Murkove nagrade, Murkova priznanja in Murkove listine pri SED, je Murkovo nagrado za izjemne znanstvene in strokovne dosežke na področju etnologije predal v roke dr. Irene Rožman Pišek, Murkovo priznanje pa je za knjigo *V tišini spomina: »Ek-sodus« in Istra* prejela dr. Katja Hrobat Virloget. Murkove listine je komisija namenila zapisovalki ljudskega gradiva iz Črne na Koroškem Marti Repanšek, in sicer za zbiranje in ohranjanje kulturne dediščine v lokalnem okolju, opravljeno skupaj z njenim pokojnim možem Alojzijem Repanškom, ter Društvu rokodelcev – Rokodelski center Moravče, ki znanje preteklosti večje prepleta s sodobno ustvarjalnostjo.

Slovesna podelitev se s Kamnikom ni povezala samo zaradi prostora dogajanja: slavnostni govor, za katerega mora poskrbeti zadnji prejemnik ali prejemnica Murkove nagrade, se je namreč navezoval na vprašanje Zabavljice

Murkova nagrajenka Marija Klobčar med vodenjem po Kamniku (foto: Zora Slivnik Pavlin, april 2022).

o kamniških purgarjih in na družbena ozadja, ki se razkrivajo z njo. Vsebinsko se je oprl na zadnji ostanek nekdanjega mestnega obzidja ter na njegovo simbolno navzočnost in hkrati premislek v časih, ki so gradili in še gradijo zidove med ljudmi.¹ Za odzven tega premisleka je poskrbela živa izvedba zabavljice: Ljudski pevci iz Tuhinjske doline so zapeli eno od številnih variant iz zbirke Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU, skrajšano za potrebe te predstavitve. Po več kot sto letih je tako v Kamniku vnovič zazvenela zabavljica, tokrat ne kot norčevanje iz meščanov, temveč kot odsev preteklih nasprotij in premislek o naših lastnih okopih.

¹ Govor si lahko preberete na naslednji strani.